

UCHWAŁA Nr 225/2024
ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
z dnia 20 czerwca 2024 r.

w sprawie przekazania informacji o stanie realizacji działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów na terenie województwa wielkopolskiego wraz z oceną ich efektywności, za rok 2023

Na podstawie art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2024 r. poz. 566), w związku z art. 36b ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1587 z późn. zm.), Zarząd Województwa Wielkopolskiego uchwala, co następuje:

§ 1. Przekazuje się, Ministrowi Klimatu i Środowiska, informację o stanie realizacji działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów na terenie województwa wielkopolskiego wraz z oceną ich efektywności, za rok 2023 , stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Dyrektorowi Departamentu Zarządzania Środowiskiem i Klimatu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

z up. Marszałka Województwa
Wojciech Jankowiak
Wicemarszałek

UZASADNIENIE
do uchwały Nr 225/2024
Zarządu Województwa Wielkopolskiego
z dnia 20 czerwca 2024 r.

Ustawą z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 2151 z późn. zm.), dokonano nowelizacji m.in. przepisów dotyczących elementów planów gospodarki odpadami, celem implementacji do krajowego porządku prawnego postanowień dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/851 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniającej dyrektywę 2008/98/WE w sprawie odpadów (Dz. Urz. UE L t. 150, str. 109). Ustawą nowelizującą wprowadzono m.in. obowiązek przedkładania, przez zarząd województwa, ministrowi właściwemu do spraw klimatu, corocznej informacji o stanie realizacji działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów na terenie województwa wraz z oceną ich efektywności w terminie do dnia 30 czerwca za poprzedni rok kalendarzowy (art. 36b ust. 2 ustawy o odpadach).

Jak wynika z uzasadnienia do projektu ustawy nowelizującej, przekazywanie wyżej wymienionej informacji jest niezbędne nie tylko ze względu na konieczność przeprowadzenia oceny skuteczności środków w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, przewidzianych w Krajowym programie zapobiegania powstawaniu odpadów, ale również ze względu na obowiązek nałożony przez dyrektywę 2018/851 dotyczący zgłaszania Komisji Europejskiej informacji na temat wdrażania środków w zakresie ponownego użycia oraz środków służących zapobieganiu powstawaniu odpadów żywności (Sejm RP IX kadencji, druk nr 1588).

Zgodnie z przepisem przejściowym art. 11 ust. 1 Informację, o których mowa w art. 36b ust. 2 ustawy o odpadach, sporządza się po raz pierwszy za rok, w którym zostanie uchwalona aktualizacja krajowego planu gospodarki odpadami. Aktualizacja obowiązującego krajowego planu gospodarki odpadami została przyjęta uchwałą Nr 96 Rady Ministrów z dnia 12 czerwca 2023 r. w sprawie uchwalenia Krajowego planu gospodarki odpadami 2028, ogłoszoną w dniu 12 lipca 2023 r. (M.P. poz. 702).

Mając na uwadze ww. okoliczności, podjęcie przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego niniejszej uchwały jest uzasadnione.

Jacek Bogusławski
Członek Zarządu

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

**INFORMACJA O STANIE REALIZACJI DZIAŁAŃ
W ZAKRESIE ZAPOBIEGANIA POWSTAWANIU ODPADÓW
NA TERENIE WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
ZA ROK 2023**

Poznań 2024

Zespół autorski:

Sweco Polska Sp. z o.o.

Zespół autorów pod kierownictwem Marka Kundegórskiego

Przemysław Cudakiewicz

Jakub Kacprzak

Robert Lampka

Nadzór merytoryczny:

Departament Zarządzania Środowiskiem i Klimatu Urzędu Marszałkowskiego Województwa
Wielkopolskiego w Poznaniu

Poznań 2024

SPIS TREŚCI:

1.	WPROWADZENIE	9
1.1.	PODSTAWA PRAWNA, CEL I ZAKRES OPRACOWANIA INFORMACJI	9
1.1.1.	<i>Podstawa prawna.....</i>	9
1.1.2.	<i>Cel opracowania informacji.....</i>	9
1.1.3.	<i>Zakres informacji.....</i>	9
1.2.	METODYKA OPRACOWANIA INFORMACJI.....	9
2.	ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW – PODSTAWOWE PRZEPISY UE ORAZ KRAJOWE	10
2.1.	PODSTAWOWE DOKUMENTY	10
2.2.	DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY 2008/98/WE.....	10
2.3.	USTAWA Z DNIA 14 GRUDNIA 2012 R. O ODPADACH (Dz. U. z 2023 R. POZ. 1587 Z PÓŹN. ZM.)....	11
2.4.	USTAWA Z DNIA 19 LIPCA 2019 R. O PRZECIWDZIAŁANIU MARNOWANIU ŻYWNOSCI (Dz. U. z 2020 R. POZ. 1645).....	14
3.	ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW – DOKUMENTY STRATEGICZNE 14	
3.1.	PROGRAM ZAPOBIEGANIA POWSTAWANIU ODPADÓW WYNIKAJĄCY Z WPGO 2025 DLA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO – CELE I KIERUNKI	14
3.2.	CELE STRATEGICZNE WYNIKAJĄCE Z KPGO 2028 – KRAJOWY PROGRAM ZAPOBIEGANIA POWSTAWANIA ODPADÓW	17
3.3.	CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE ZAPOBIEGANIA POWSTAWANIU ODPADÓW ŻYWNOSCI	19
4.	ANALIZA ISTNIEJĄCYCH ŚRODKÓW I EFEKTYWNOŚCI PROWADZONYCH DZIAŁAŃ SŁUŻĄCYCH ZAPOBIEGANIU POWSTAWANIU ODPADÓW W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM.....	19
4.1.	ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW W RAMACH REALIZACJI WPGO W LATACH 2020 - 2022	19
4.2.	INFORMACJE DOTYCZĄCE ZAPOBIEGANIU POWSTAWANIU ODPADÓW ZEBRANE W RAMACH PRZYGOTOWANIA PROJEKTU WPGO 2028.....	20
4.3.	PROGRAM OGRANICZANIA MARNOTRAWSTWA I STRAT ŻYWNOSCI W WIELKOPOLSCE NA LATA 2021- 2025.....	24
4.4.	ANALIZA ISTNIEJĄCYCH ŚRODKÓW I PROWADZONYCH DZIAŁAŃ SŁUŻĄCYCH ZAPOBIEGANIU POWSTAWANIU ODPADÓW I OCENA ICH SKUTECZNOŚCI W OPARCIU O INFORMACJE UZYSKANE Z GMIN ORAZ PODMIOTÓW Z OBSZARU ZAGOSPODAROWANIA ODPADÓW.....	26
5.	PODSUMOWANIE - OCENA SKUTECZNOŚCI PROWADZONYCH DZIAŁAŃ SŁUŻĄCYCH ZAPOBIEGANIU POWSTAWANIU ODPADÓW	27

SPIS TABEL:

Tabela 1.	Harmonogram realizacji zadań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów w WPGO 2025	16
Tabela 2.	Podstawowe cele i wskaźniki monitorowania KPZPO.....	17
Tabela 3.	Odpady komunalne zbierane i odbierane w województwie wielkopolskim w latach 2020 – 2022	20

Załączniki:

1. Stan realizacji działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów na terenie województwa wielkopolskiego wraz z oceną ich efektywności za 2023 r.

WYKAZ SKRÓTÓW UŻYTYCH W OPRACOWANIU

WPGO 2025	Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2019-2025 wraz z planem inwestycyjnym
Sprawozdanie	Sprawozdanie z realizacji wojewódzkiego planu gospodarki odpadami za lata 2020-2022
Proj 2028	WPGO Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2023-2028 wraz z planem inwestycyjnym (projekt)
Kpgo 2028	Krajowy plan gospodarki odpadami 2028
Kpgo 2022	Krajowy plan gospodarki odpadami 2022
BAT	Najlepsze dostępne techniki (ang. best available techniques)
b.d.	Brak danych
BDO	Baza danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami
GOZ	Gospodarka o obiegu zamkniętym
EMAS	System Ekozarządzania i Audytu (ang. Eco-Management and Audit Scheme)
GDOŚ	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GUS	Główny Urząd Statystyczny
Mg	Megagramy (tony)
Mk	Na mieszkańca
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
odpady BiR	odpady budowlane i rozbiórkowe
PCB	Polichlorowane bifenyle
PIS	Państwowa Inspekcja Sanitarna
PSZOK	Punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych
RDF	Paliwo z odpadów (ang. refuse derived fuel)
ROP	Rozszerzona odpowiedzialność producenta
s.m.	sucha masa
SOOŚ	Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko
ŚOR	środki ochrony roślin
UMWW	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
ZPO	Zapobieganie powstawaniu odpadów
ZPOZ	Zapobieganie powstawaniu odpadów żywności
ZSEE	Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny

1. WPROWADZENIE

1.1. Podstawa prawna, cel i zakres opracowania informacji

1.1.1. Podstawa prawna

Zgodnie z Art. 36 b. ust. 2. ustawy o odpadach zarząd województwa przekazuje ministrowi właściwemu do spraw klimatu **coroczną informację o stanie realizacji działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów na terenie województwa wraz z oceną ich efektywności w terminie do dnia 30 czerwca za poprzedni rok kalendarzowy**. Obowiązek ten został wprowadzony ustawą z dnia 17.11.2021 r. (Dz.U. z 2021 r. poz. 2151), która weszła w życie 1.01.2022 r.

Niniejsza informacja dotyczy roku 2023.

1.1.2. Cel opracowania informacji

Informacja o stanie realizacji działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów na terenie województwa wraz z oceną ich efektywności służy ministrowi właściwemu do spraw klimatu do oceny realizacji celów i działań określonych w KPZPO – Krajowym planie zapobiegania powstawaniu odpadów.

Aktualnie obowiązujący KPZPO został uchwalony jako załącznik nr 1 do KPGO 2028 i wszedł w życie z dniem 13 lipca 2023 r. (Uchwała nr 96 Rady Ministrów z dnia 12 czerwca 2023 r. w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2028, Monitor Polski z 12.07.2023, poz. 702).

1.1.3. Zakres informacji

Informacja obejmuje poniższy zakres:

- Analiza Planu gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2019 - 2025 wraz z planem inwestycyjnym, pod kątem celów i wskazanych planowanych działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów.
- Analiza istniejących środków i prowadzonych działań służących zapobieganiu powstawania odpadów i ocena ich skuteczności w oparciu o informacje uzyskane z gmin i od podmiotów z obszaru zagospodarowania odpadów.
- Analiza nowych działań wprowadzonych w roku 2023 poprzez KPZPO 2028.
- Ocena efektywności działań w zakresie ZPO na terenie województwa wielkopolskiego.

1.2. Metodyka opracowania informacji

Dane niezbędne do realizacji Informacji o stanie realizacji zadań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów w województwie wielkopolskim w roku 2023 pozyskano z następujących źródeł:

- informacje z zakresu gospodarki odpadami – zestawienia pomocnicze prowadzone w strukturach Departamentu Zarządzania Środowiskiem i Klimatu oraz Departamentu Korzystania i Informacji o Środowisku Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu,

- informacje z zakresu zapobiegania marnotrawieniu żywności uzyskane z Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu,
- informacje uzyskane z ankietyzacji w zakresie ZPO – zapobiegania powstawaniu odpadów, która objęła gminy, starostwa oraz komunalne związki gmin z obszaru województwa wielkopolskiego,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu,
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu,
- Bank Danych Regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie,
- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska,
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu.

2. ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW – PODSTAWOWE PRZEPISY UE ORAZ KRAJOWE

2.1. Podstawowe dokumenty

Zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami określoną w ustawie z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach podstawą gospodarki odpadami jest zapobieganie powstawaniu odpadów (ZPO).

Jak wynika z Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylającej niektóre dyrektywy, po jej zmianach z roku 2018 związanych z pakietem GOZ (Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/851 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniająca dyrektywę 2008/98/WE w sprawie odpadów) „Głównym celem każdej polityki w dziedzinie odpadów powinno być zmniejszenie negatywnych skutków wytwarzania odpadów i gospodarowania nimi dla zdrowia ludzkiego i środowiska” oraz ukierunkowanie na zapobieganie powstawaniu odpadów.

2.2. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE

W Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/851 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniającej dyrektywę 2008/98/WE w sprawie odpadów wskazano:

„Zapobieganie powstawaniu odpadów jest najbardziej skutecznym sposobem na poprawę efektywności wykorzystania zasobów i zmniejszenie oddziaływania odpadów na środowisko. Ważne jest zatem, aby państwa członkowskie podjęły odpowiednie środki służące zapobieganiu powstawaniu odpadów oraz monitorowaniu i ocenie postępów we wdrażaniu tych środków. W ramach takich środków państwa członkowskie powinny zapewnić udogodnienia dla innowacyjnych modeli produkcji, działalności gospodarczej i konsumpcji, zmniejszające obecność substancji niebezpiecznych w materiałach i produktach, zachęcające do wydłużania cyklu życia produktów oraz promujące ponowne użycie, również poprzez tworzenie i wspieranie sieci ponownego użycia i napraw, takich jak sieci zarządzane przez przedsiębiorstwa gospodarki społecznej, systemów zwrotu kaucji oraz zwrotu i ponownego napełnienia, oraz poprzez zachęcanie do regeneracji produktów, odnawiania

i – w stosownych przypadkach – zmiany przeznaczenia produktów oraz platform wymiany. Aby zapewnić jednolitą ocenę ogólnych postępów we wdrażaniu środków służących zapobieganiu powstawaniu odpadów, należy ustanowić wspólne wskaźniki i cele”.

Istotnym kierunkiem działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów jest zapobieganie powstawaniu odpadów żywności – zapobieganie marnotrawieniu żywności.

Zgodnie z ww. dyrektywą: „Państwa członkowskie powinny wprowadzić środki mające na celu promowanie zapobiegania powstawaniu i redukcji odpadów żywności i zgodnie z Agendą na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych (ONZ) w dniu 25 września 2015 r., a w szczególności, aby zrealizować jego cel polegający na zmniejszeniu, do 2030 roku, o połowę globalnej ilości marnowanej żywności per capita w sprzedaży detalicznej i konsumpcji, zmniejszeniu strat żywnościowych w procesie produkcji i dystrybucji. Środki te powinny mieć na celu zapobieganie powstawaniu odpadów żywności i zmniejszenie ich wytwarzania w produkcji podstawowej, przetwórstwie i produkcji, w sprzedaży detalicznej i innej dystrybucji żywności, w restauracjach i usługach gastronomicznych oraz w gospodarstwach domowych. Aby wnieść wkład i zapewnić zmierzanie w kierunku osiągnięcia celu zrównoważonego rozwoju ONZ, państwa członkowskie powinny dążyć do osiągnięcia orientacyjnego ogólnounijnego celu zmniejszenia ilości odpadów żywności o 30 % do 2025 r. i o 50 % do roku 2030.

Biorąc pod uwagę środowiskowe, społeczne i gospodarcze korzyści wynikające z zapobiegania powstawaniu odpadów żywności, państwa członkowskie powinny ustanowić szczególne środki zapobiegające powstawaniu odpadów żywności, w tym kampanie edukacyjne pokazujące, w jaki sposób zapobiegać powstawaniu odpadów żywności w ramach swoich programów zapobiegania powstawaniu odpadów. Państwa członkowskie powinny mierzyć postęp w ograniczaniu powstawania odpadów żywności. W celu mierzenia postępu i dla ułatwienia wymiany dobrych praktyk w całej Unii, zarówno między państwami członkowskimi, jak i między podmiotami prowadzącymi przedsiębiorstwa spożywcze, należy określić wspólną metodologię dokonywania takich pomiarów.

W oparciu o te metodologie powinny być przygotowywane co roku sprawozdania dotyczące poziomów odpadów żywności”.

2.3. Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1587 z późn. zm.)

Ustawa o odpadach w zakresie strategicznym – ogólnym definiuje i charakteryzuje podstawowe działania związane z zapobieganiem powstawaniu odpadów.

Przez zapobieganie powstawaniu odpadów rozumie się środki zastosowane w odniesieniu do produktu, materiału lub substancji, zanim staną się one odpadami, zmniejszające:

- a) ilość odpadów, w tym również przez ponowne użycie lub wydłużenie okresu dalszego używania produktu,
- b) negatywne oddziaływanie wytworzonych odpadów na środowisko i zdrowie ludzi,
- c) zawartość substancji niebezpiecznych w materiałach i produktach.

Zgodnie z art.. 19a, ust. 1 ustawy o odpadach zapobieganie powstawaniu odpadów polega co najmniej na:

- 1) promowaniu i wspieraniu zrównoważonych modeli produkcji i konsumpcji;
- 2) zachęcaniu do projektowania, wytwarzania i korzystania z produktów, które są zasobooszczędne, trwałe, nadające się do naprawy, ponownego użycia i modernizacji oraz do nieskracania sztucznie cyklu życia produktów;
- 3) zachęcaniu do ponownego używania produktów i tworzenia systemów promujących ich naprawę i ponowne użycie, w szczególności w odniesieniu do sprzętu elektrycznego i elektronicznego, tekstyliów, mebli, opakowań oraz materiałów i produktów budowlanych;
- 4) wspieraniu dostępności części zamiennych, instrukcji obsługi, informacji technicznych lub innych narzędzi, sprzętu lub oprogramowania pozwalających na naprawę i ponowne użycie produktów bez szkody dla ich jakości i bezpieczeństwa - jeżeli nie prowadzi to do naruszenia prawa własności intelektualnej;
- 5) zmniejszeniu powstawania odpadów w procesach związanych z produkcją przemysłową, wydobywaniem kopalin ze złóż i z wytwórczością oraz budową i rozbiórką, przy uwzględnieniu najlepszych dostępnych technik;
- 6) zmniejszeniu wytwarzania odpadów żywności w produkcji podstawowej, przetwórstwie i wytwarzaniu, w sprzedaży detalicznej i innej dystrybucji żywności, w usługach gastronomicznych oraz w gospodarstwach domowych;
- 7) zachęcaniu do dokonywania darowizn produktów spożywczych i do innych form redystrybucji żywności, przy zachowaniu pierwszeństwa przeznaczania dla ludzi przed wykorzystaniem jako paszy dla zwierząt czy przetwarzania na produkty niespożywcze;
- 8) promowaniu zmniejszania zawartości substancji niebezpiecznych w materiałach i produktach;
- 9) zmniejszaniu powstawania odpadów, w szczególności tych, które nie nadają się do przygotowania do ponownego użycia lub do recyklingu;
- 10) identyfikowaniu produktów będących głównymi źródłami zaśmiecania, w szczególności środowiska lądowego i morskiego, oraz podejmowaniu działań w celu zapobiegania powstawaniu odpadów pochodzących z tych produktów i zmniejszaniu ich ilości;
- 11) dążeniu do przeciwdziałania powstawaniu oraz przedostawaniu się odpadów do środowiska morskiego;
- 12) opracowaniu i wspieraniu kampanii informacyjnych podnoszących poziom świadomości na temat zapobiegania powstawaniu odpadów i zaśmiecania.

W załączniku nr 5 do ustawy wskazano przykłady środków służących zapobieganiu powstawaniu odpadów. Są to:

Środki, które mogą mieć wpływ na warunki ramowe związane z wytwarzaniem odpadów

- 1 Wykorzystanie środków planowania lub innych instrumentów ekonomicznych wspierających efektywne wykorzystanie zasobów.

- 2 Promocja badań i rozwoju w obszarze pozyskiwania czystszych i bardziej oszczędnych produktów i technologii oraz upowszechnianie i wykorzystywanie wyników takich badań i rozwoju.
- 3 Opracowanie na wszystkich poziomach skutecznych i przydatnych wskaźników presji na środowisko związanej z wytwarzaniem odpadów, przy czym celem tych wskaźników ma być przyczynienie się do zapobiegania powstawaniu odpadów, od porównywania produktów na poziomie Wspólnoty, przez działania podjęte przez władze lokalne, po środki ogólnokrajowe.

Środki, które mogą mieć wpływ na fazę projektu, produkcji i dystrybucji

- 4 Promocja ekoprojektowania (systematycznego uwzględniania aspektów środowiskowych przy projektowaniu produktu z zamiarem poprawienia charakterystyki oddziaływania, jakie dany produkt wywiera na środowisko przez cały cykl życia).
- 5 Dostarczanie informacji o technikach zapobiegania powstawaniu odpadów z zamiarem ułatwiania wprowadzania najlepszych dostępnych technik w przemyśle.
- 6 Organizacja szkoleń dla właściwych organów w zakresie wprowadzania wymogów dotyczących zapobiegania powstawaniu odpadów do decyzji wydawanych na podstawie ustawy o odpadach i ustawy - Prawo ochrony środowiska.
- 7 Objęcie środkami zapobiegania wytwarzaniu odpadów instalacji niepodlegających pozwoleniom zintegrowanym. W odpowiednich przypadkach środki takie mogą zawierać oceny i plany zapobiegania powstawaniu odpadów.
- 8 Wykorzystanie kampanii informacyjnych oraz zapewnienie wsparcia finansowego, decyzyjnego i innego rodzaju wsparcia dla przedsiębiorstw. Środki takie będą szczególnie skuteczne, jeżeli będą skierowane i dostosowane do małych i średnich przedsiębiorstw i będą działały przez sieci istniejących powiązań gospodarczych.
- 9 Stosowanie dobrowolnych umów, paneli konsumentów i producentów lub negocjacji sektorowych, zmierzających do tego, aby dane przedsiębiorstwa lub sektory przemysłu wyznaczały własne plany lub cele zapobiegania powstawaniu odpadów lub udoskonalą nieoszczędne produkty lub opakowania.
- 10 Promocja wiarygodnych systemów zarządzania środowiskiem, w tym EMAS i ISO 14001.

Środki, które mogą mieć wpływ na fazę konsumpcji i użytkowania

- 11 Instrumenty ekonomiczne, takie jak zachęty do czystych zakupów lub wprowadzenie obowiązkowej zapłaty przez konsumentów za dany artykuł lub element opakowania, który w przeciwnym wypadku byłby wydawany bezpłatnie.
- 12 Wykorzystanie kampanii informacyjnych i kierowanie informacji do ogółu społeczeństwa lub konkretnej grupy konsumentów.
- 13 Promocja wiarygodnego etykietowania ekologicznego.
- 14 Porozumienia z sektorem przemysłu, np. dotyczące paneli produktów podobnych do prowadzonych w ramach zintegrowanych polityk produktowych lub umowy z detalistami w sprawie dostępności informacji o zapobieganiu powstawaniu odpadów oraz w sprawie produktów powodujących mniejsze oddziaływanie na środowisko.

15 W kontekście zamówień publicznych i zaopatrzenia przedsiębiorstw - włączanie kryteriów związanych z ochroną środowiska i zapobieganiem powstawaniu odpadów do zaproszeń do składania ofert i kontraktów, zgodnie z Podręcznikiem na temat ekologicznych zamówień publicznych, opublikowanym przez Komisję Europejską 29 października 2004 r.

16 Propagowanie ponownego użycia lub naprawy wyrzucanych produktów lub ich składników, w szczególności przez stosowanie środków edukacyjnych, ekonomicznych, logistycznych i innych, takich jak wspieranie lub tworzenie akredytowanych sieci napraw i ponownego użycia, zwłaszcza w regionach gęsto zaludnionych.

2.4. Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności (Dz. U. z 2020 r. poz. 1645)

Ustawa określa zasady postępowania z żywnością oraz obowiązki sprzedawców żywności w celu przeciwdziałania marnowaniu żywności oraz negatywnym skutkom społecznym, środowiskowym i gospodarczym wynikającym z marnowania żywności.

Wprowadza definicję marnowania żywności jako wycofywanie z etapu dystrybucji żywności, która spełnia wymogi prawa żywnościowego, w szczególności ze względu na zbliżający się upływ terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości lub ze względu na wady wyglądu tych środków spożywczych albo ich opakowań z przeznaczaniem ich do unieszkodliwiania jako odpady.

Nakłada na podmioty – sprzedawców żywności o określonej powierzchni sprzedaży obowiązek przekazywania organizacjom charytatywnym niesprzedanych, ale dobrych jakościowo artykułów spożywczych.

Ustawa wprowadza system opłat związanych z marnowaniem żywności oraz obowiązki sprawozdawcze w zakresie marnowania żywności dotyczące sprzedawców żywności, współpracujących z nimi organizacji pozarządowych (w tym Banków Żywności) oraz organów nadzorujących i monitorujących działania związane z zapobieganiem marnowaniu żywności.

3. ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW – DOKUMENTY STRATEGICZNE

3.1. Program zapobiegania powstawaniu odpadów wynikający z WPGO 2025 dla województwa wielkopolskiego – cele i kierunki

Główny obszar działań związanych z zapobieganiem powstawaniu odpadów to działania dotyczące zapobiegania powstawaniu odpadów z sektora komunalnego.

WPGO 2025 wskazał, jako cel i kierunek działań związanych z zapobieganiem powstawaniu odpadów, stosowanie działań na rzecz zapobiegania powstawaniu odpadów komunalnych, w tym odpadów żywności i innych odpadów ulegających biodegradacji, w szczególności poprzez:

- a) powtórne użycie (w przypadku odpadów komunalnych innych niż odpady żywności i odpady ulegające biodegradacji):

- tworzenie punktów ponownego użycia umożliwiających wymianę rzeczy używanych (m.in. przy PSZOK). Punkty takie powinny dawać możliwość pozostawienia sprawnych, a już niepotrzebnych (np. urządzeń domowych) i pobrania innych użytecznych rzeczy,
  - tworzenie punktów napraw rzeczy oraz produktów, które właściciele chcieliby w dalszym ciągu użytkować lub przekazać po naprawie zainteresowanym,
  - organizowanie giełd wymiany różnych rzeczy, w tym w szczególności: urządzeń domowych, ubrań i obuwia;
- b) promowanie eko-projektowania (systematyczne uwzględnianie aspektów środowiskowych przy projektowaniu produktu z zamiarem poprawienia charakterystyki oddziaływania, jakie dany produkt wywiera na środowisko na etapie wytwarzania i przez cały cykl życia oraz realizację projektów badawczych w zakresie eko-projektowania, a także takie projektowanie, które wydłuża czas użytkowania produktu i pozwala na wykorzystanie elementów do powtórnego użycia),
- c) podejmowanie przez organizacje pozarządowych działań zmierzających do unikania marnowania żywności w postaci np. banków żywności gromadzących i dystrybuujących dla osób potrzebujących żywność o krótkim czasie pozostającym do upływu terminu ich przydatności do spożycia,
- d) wykorzystywanie żywności niezdatnej dla ludzi do innych celów (działania prowadzące do zapobiegania marnotrawieniu żywności),
- e) edukację w zakresie zasad zapobiegania powstawaniu odpadów komunalnych (w tym odpadów żywności i innych odpadów ulegających biodegradacji).

Uwaga:

Województwo wielkopolskie było zaangażowane w realizację projektu „EcoWaste4Food - wspieranie ekologicznych rozwiązań innowacyjnych w celu zmniejszenia marnotrawienia żywności i promowania gospodarki efektywniejszej zasobowo” trwającego od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2020 r. dofinansowanego z Funduszy Europejskich w ramach Programu Interreg Europa. Efektem projektu było m.in. wskazanie efektywnych działań zmierzających do ograniczenia marnotrawienia żywności w kolejnych latach i powstanie „Programu ograniczania marnotrawstwa i strat żywności w Wielkopolsce na lata 2021-2025”.

Harmonogram - działania związane z zapobieganiem powstawaniu odpadów w harmonogramie realizacji zadań w zakresie gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego (WPGO 2025).

W harmonogramie realizacji zadań w zakresie gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego (WPGO 2025) wskazano poniższe działania związane z zapobieganiem powstawaniu odpadów.

Tabela 1. Harmonogram realizacji zadań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów w WPGO 2025

Lp.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin realizacji
Zadania dotyczące zapobiegania powstawaniu odpadów			
1.	Edukacja w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów	marszałek województwa, wójtowie, burmistrzowie, prezydenci	zadanie ciągłe
2.	Edukacja i działania informacyjne w zakresie wykorzystywania żywności o krótkim czasie pozostającym do upływu terminu ich przydatności do spożycia lub niezdatnej dla ludzi do innych celów (działania prowadzące do zapobiegania marnotrawieniu żywności). Realizacja rekomendacji projektu, w jaki jest zaangażowane województwo wielkopolskie, tj. „EcoWaste4Food - wspieranie ekologicznych rozwiązań innowacyjnych w celu zmniejszenia marnotrawienia żywności i promowania gospodarki efektywniejszej zasobowo”.	prezydenci, burmistrzowie, wójtowie, przedsiębiorcy	zadanie ciągłe
3.	Prowadzenie kampanii informacyjnych w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów	prezydenci, burmistrzowie, wójtowie, przedsiębiorcy	zadanie ciągłe
4.	Promowanie budowy sieci napraw i ponownego użycia	prezydenci, burmistrzowie, wójtowie, przedsiębiorcy	zadanie ciągłe
5.	Uwzględnienie w przetargach publicznych, poprzez zapisy w specyfikacji istotnych warunków zamówienia, zakupów zawierających materiały lub substancje pochodzące z recyklingu odpadów; włączenie do procedur zamówień publicznych kryteriów, związanych z ochroną środowiska i zapobieganiem powstaniu odpadów	urzędy administracji publicznej, przedsiębiorcy	zadanie ciągłe
6.	Wdrażanie Systemu Ekozarządzania i Audytu (EMAS)	przedsiębiorcy	zadanie ciągłe

3.2. Cele strategiczne wynikające z KPGO 2028 – Krajowy Program Zapobiegania Powstawania Odpadów

Krajowy Program Zapobiegania Powstawania Odpadów (KPZPO) stanowi załącznik nr 1 do Krajowego planu gospodarki odpadami 2028 [Uchwała nr 96 Rady Ministrów z dnia 12 czerwca 2023 r. w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2028 (Monitor Polski z dnia 12 lipca 2023, poz. 702)].

Poniżej przedstawiono podstawowe cele i wskaźniki monitorowania KPZPO:

Tabela 2. Podstawowe cele i wskaźniki monitorowania KPZPO

Lp.	Cel	Wskaźnik	Jednostka	Pożądany trend	Wartość odniesienia (rok)	Źródło danych
1.	Oddzielenie wzrostu gospodarczego od wzrostu całkowitej masy wytwarzanych odpadów	Całkowita masa wytwarzanych odpadów	mln Mg/rok	↘	122,6 mln (2020 r.)	GUS, CSO, BDO
2.	Oddzielenie wzrostu gospodarczego od wzrostu całkowitej masy wytwarzanych odpadów	Masa wytwarzanych odpadów w Polsce w odniesieniu do PKB w cenach bieżących	Mg/mln zł PKB	↘	0,053 (2020 r.)	GUS, CSO, BDO
3.	Ograniczenie masy wytworzonych odpadów wydobywczych w stosunku do wielkości wydobycia kopalin	Masa odpadów wydobywczych z flotacyjnego wzbogacania rud metali nieżelaznych (01 03 81) – ogółem – w odniesieniu do wydobycia rud miedzi – 31,8 mln Mg	mln Mg/rok Mg/Mg	↘	30,5 (2018) 0,96 (2018 r.)	GUS, CSO, BDO, PIG
4.	Ograniczenie masy wytworzonych odpadów wydobywczych w stosunku do wielkości wydobycia kopalin	Masa odpadów wydobywczych powstających przy płukaniu i oczyszczaniu kopalin (01 04 12) – ogółem – w odniesieniu do wydobycia węgla kamiennego – 63,9 mln Mg	mln Mg/rok Mg/Mg	↘	28,2 (2018 r.) 0,44 (2018 r.)	GUS, CSO, BDO, PIG
5.	Ograniczenie masy wytworzonych odpadów z energetyki w stosunku do ilości wyprodukowanej energii	Całkowita masa odpadów z sektora energetyki z podgrupy 10 01 – ogółem – w odniesieniu do ilości wyprodukowanej energii elektrycznej – 140 tys. GWh	mln Mg/rok Mg/MWh	↘	20,8 (2018 r.) 0,149 (2018 r.)	GUS, CSO, BDO

Informacja o stanie realizacji zadań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów
w województwie wielkopolskim w roku 2023

Lp.	Cel	Wskaźnik	Jednostka	Pożądany trend	Wartość odniesienia (rok)	Źródło danych
6.	Ograniczenie uciążliwości dla środowiska odpadów przez wzrost liczby wytwarzanych w Polsce produktów objętych ekoznakowaniem	Liczba wydanych certyfikatów ekoznakowania Ekoznak i/lub EU Ecolabel w Polsce	liczba	↗	369 certyfikatów EU Ecolabel według stanu na 06.12.2021 r.	dane PCBC S.A.
7.	Utrzymanie wzrostu gospodarczego przy niskim wskaźniku wytwarzania odpadów komunalnych	Masa wytwarzanych odpadów komunalnych – na mieszkańca – na jednostkę PKB w cenach bieżących	kg/Mg rok tys. Mg/ml zł PKB	↘	342 (2020 r.) 5,6 (2020 r.)	GUS
8.	Zmniejszenie masy odpadów opakowaniowych w stosunku do masy produktów	Masa odpadów opakowaniowych wytwarzanych – całkowita – w stosunku do PKB w cenach bieżących i stałych	mln Mg/rok tys. Mg/ml zł rok	↘	5,5 (2019 r.) 2,4 (2019 r.)	GUS
9.	Rozwój ponownego użycia	Masa produktów przyjętych do ponownego użycia i naprawy w PSZOK	Mg	↗	–	BDO
10.	Wzrost masy sprzętu odzyskanego do ponownego użycia	Udział masy ZSEiE przygotowanego do ponownego użycia (1162 Mg) w stosunku do masy ZSEiE zebranego w danym roku (244 460 Mg)	Mg/Mg	↗	1162/244460 = 0,005 (2017 r.)	GIOŚ (za 2017 r.) BDO
11.	Wzrost przeznaczonych do ponownego użycia przedmiotów wyposażenia i części z pojazdów wycofanych z eksploatacji	Masa przeznaczonych do ponownego użycia przedmiotów wyposażenia i części z pojazdów wycofanych z eksploatacji	Mg	↗	–	GIOŚ, BDO
12.	Rozwój PSZOK-ów przyjmujących produkty do ponownego użycia oraz punktów napraw	Liczba PSZOK-ów, które utworzyły i utrzymują punkty napraw i ponownego użycia produktów	Liczba	↗	–	BDO

Istotne cele i kierunki dotyczące działań ZPO, które mogą być prowadzone efektywnie na obszarze województwa wskazane zostały w szczególności w pozycjach 7, 9, 10 oraz 12, które pokrywają się z działaniami prowadzonymi zgodnie z WPGO 2025 na terenie województwa wielkopolskiego.

3.3. Cele i kierunki działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów żywności

W ramach KPZPO zostały wyodrębnione cele i kierunki działań związanych z zapobieganiem powstawaniu odpadów żywności – ograniczeniem marnotrawienia żywności. W obszarze zapobiegania powstawaniu odpadów żywności przyjęto następujące cele i kierunki działań:

- 1) ograniczenie masy wytwarzanych odpadów żywności na wszystkich poszczególnych etapach łańcucha dostaw żywności;
- 2) ograniczenie odpadów żywności w gastronomii i restauracjach przez wdrażanie racjonalnych zamówień, porcjowania posiłków;
- 3) zwiększanie świadomości społeczeństwa w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów żywności i postępowania z odpadami żywności;
- 4) zapewnienie efektywnego przekazywania żywności ze zbliżającym się terminem ważności do wykorzystania przez potrzebujących;
- 5) wspieranie działań związanych z optymalizacją procesów produkcyjnych służących zmniejszeniu strat żywności oraz powstawaniu odpadów żywności w przetwórstwie i wytwórstwie produktów żywnościowych.

4. ANALIZA ISTNIEJĄCYCH ŚRODKÓW I EFEKTYWNOŚCI PROWADZONYCH DZIAŁAŃ SŁUŻĄCYCH ZAPOBIEGANIU POWSTAWANIU ODPADÓW W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM

4.1. Zapobieganie powstawaniu odpadów w ramach realizacji WPGO w latach 2020 - 2022

W oparciu o doświadczenia w rozwoju systemów gospodarki odpadami przyjęło się uważać, że jednym z istotnych wskaźników efektywności działań związanych z zapobieganiem powstawaniu odpadów jest zmniejszenie poziomu wytwarzania odpadów.

Działania samorządów związane z zapobieganiem powstawaniu odpadów dotyczą przede wszystkim obszaru gospodarki odpadami komunalnymi.

Z uwagi na dostępność danych oparto się na danych GUS za lata 2020 – 2022. Brak obecnie danych za rok 2023. Publikacji takich danych można oczekiwać na koniec IV kwartału 2024 roku

Zgodnie z danymi GUS, w latach 2020 – 2022 na terenie województwa wielkopolskiego zebrano zestawione poniżej ilości odpadów komunalnych. Średni wskaźnik zbieranych odpadów na jednego mieszkańca w roku 2022 wynosił w Wielkopolsce 381 kg/Mk i był wyższy niż średni wskaźnik dla całego kraju (355 kg/Mk).

Tabela 3. Odpady komunalne zbierane i odbierane w województwie wielkopolskim w latach 2020 – 2022

Odpady Komunalne zebrane w latach 2020- 2022	Ogółem		Zebrane selektywnie										
	w tys. Mg	kg/Mk	zmieszne	razem	w tym								biodegr-
					papier i tektura	szkło	tworzywa szuczne	metale	tekstyli	niebez- pieczne	wielko- gabarytowe	dowalne	
	w tysiącach Mg												
Woj. Wielkopolskie 2020...	1255	358	817	438	44	71	61	0	0	0	51	173	
Woj. Wielkopolskie 2021...	1297	370	792	505	54	83	72	0	0	1	58	201	
Woj. Wielkopolskie 2022 ..	1331	381	801	530	53	97	75	0	0	1	50	216	
P O L S K A 2022	13420	355	8059	5361	556	798	539	5	5	3	629	1914	

Z przedstawionych danych dotyczących gospodarki odpadami komunalnymi wynika, że poziom wytwarzania odpadów komunalnych na przestrzeni lat 2020 – 2022 wzrastał w niewielkim stopniu, niższym od poziomu wzrostu PKB.

Należy wskazać także, że wzrost ilości odpadów komunalnych w roku 2022 był po części spowodowany wojną w Ukrainie i przyjęciem na terenie województwa wielkopolskiego uchodźców z Ukrainy.

Według danych na dzień 24 kwietnia 2022 liczba zarejestrowanych wniosków o nadanie numeru PESEL oraz statusu cudzoziemca UKR w związku z konfliktem w Ukrainie w całym kraju wyniosła 2 303 997. Od 14 marca do 24 kwietnia 2022 na terenie Wielkopolski wniosek o nadanie statusu UKR złożyło 207 884 osoby.

4.2. Informacje dotyczące zapobieganiu powstawaniu odpadów zebrane w ramach przygotowania projektu WPGO 2028

W czasie prac związanych z przygotowaniem projektu WPGO 2028 analizowane były działania związane z zapobieganiem powstawaniu odpadów.

W Wielkopolsce funkcjonuje 157 PSZOK. W 9 PSZOK są przyjmowane odpady do naprawy w ramach przygotowania do ponownego użycia. W 28 PSZOK są przyjmowane rzeczy używane niebędące odpadem celem ponownego użycia. Poza PSZOK działalność związana z zapobieganiem powstawaniu odpadów jest prowadzona m.in. w związku z funkcjonowaniem Banków Żywności (Poznań, Konin, Piła), jadłodielni, punktów przyjmowania rzeczy używanych niebędących odpadem celem ponownego użycia (dotyczy to m.in. mebli, odzieży, książek, zabawek).

W projekcie WPGO 2028 wskazano w rozdziale 3.2.3. Istniejące środki służące zapobieganiu powstawaniu odpadów i przedstawiono ocenę ich skuteczności.

„Na terenie województwa wielkopolskiego prowadzone są zróżnicowane działania mające na celu zapobieganie powstawaniu odpadów komunalnych. Dla wielu podgrup odpadów komunalnych oraz na różnych płaszczyznach są prowadzone następujące działania:

W gospodarstwach domowych:

- wymienianie oraz sprzedawanie niechcianych przedmiotów na poziomie lokalnym, regionalnym oraz krajowym, co umożliwia ich dalszy obieg,
- naprawianie przedmiotów,
- przekazywanie zbędnych przedmiotów do podmiotów zajmujących się ich zbiórką oraz dalszym zagospodarowaniem,
- wybieranie przedmiotów wielokrotnego użytku oraz o dłuższej żywotności,
- redukcja ilości zbędnych opakowań oraz ich ponowne używanie w miarę możliwości, np. słoików lub kartonów do nadawania przesyłek,
- kupowanie dóbr pochodzących z drugiego obiegu oraz recyklingu,
- korzystanie z zasobów elektronicznych,
- wspieranie inicjatyw popierających zapobieganie powstawaniu odpadów,
- zapobieganie marnowaniu żywności, np. poprzez odpowiednie przechowywanie oraz wcześniejsze planowanie zakupów,
- przekazywanie zdatnej do spożycia żywności w przeznaczone do tego miejsca, np. do lodówek społecznych.

W instytucjach (np. urzędach, szkołach, bankach):

- przeprowadzanie kontroli weryfikującej przestrzeganie obowiązujących przepisów prawa,
- organizowanie działań informacyjno-edukacyjnych w formie seminariów, szkoleń, konferencji i warsztatów w zakresie: gospodarki odpadami, racjonalnego planowania zakupów, nabywania produktów, przechowywania oraz konsumowania artykułów spożywczych,
- tworzenie konkursów mających na celu podniesienie świadomości w zakresie gospodarki odpadami,
- prowadzenie dokumentacji elektronicznej,
- wspieranie (również finansowe) projektów badawczych, badań naukowych oraz realizacji infrastrukturalnych w zakresie ochrony środowiska,
- promowanie oraz wdrażanie eko-projektowania,
- wspieranie oraz prowadzenie działań zapobiegających marnowaniu żywności.

W gastronomii (np. piekarniach, restauracjach, stołówkach szkolnych):

- promowanie opakowań oraz kubków wielokrotnego użytku,
- wprowadzenie tzw. kawiarenek naprawczych, które udostępniają narzędzia niezbędne do naprawy,
- minimalizowanie masy powstających odpadów, poprzez wcześniejsze planowanie zagospodarowania całości produktów spożywczych,
- nieodpłatne przekazywanie żywności organizacjom pozarządowym,
- sprzedawanie nadwyżek żywności po niższych cenach.

W gminnych punktach selektywnego zbierania odpadów komunalnych:

- tworzenie punktów przeznaczonych do naprawy przedmiotów,
- prowadzenie łatwo dostępnych punktów selektywnej zbiórki odpadów,
- organizowanie punktów wymiany przedmiotów, które umożliwiają ponowne wykorzystanie niechcianych produktów”.

W projekcie WPGO 2028 wskazano:

„Analizując pozyskane dane, dotyczące masy zebranych odpadów komunalnych, zauważalny jest wzrost ich masy, który w dużej mierze zależał od czynników, tj. wzrost konsumpcji oraz napływ ludności ukraińskiej. Znaczenie miał także okres pandemii, podczas którego występowało wzmoczenie pobytu ludności w domach, co wiąże się z wytwarzaniem w tych miejscach odpadów. Ponadto, w wielu miejscach pracy, uczelniach, czy instytucjach przyjęto system pracy zdalnej i pomimo ustąpienia pandemii nadal on funkcjonuje. Kluczowe jest intensyfikowanie prowadzonych działań, by zmniejszyć masę odpadów. W latach 2020-2022 zmniejszona została masa odpadów w postaci zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych, co może wynikać ze zwiększonej odpowiedzialności konsumentów. Wśród ankietowanych podmiotów, 210 z nich prowadziło działania edukacyjne, które pozwoliły zwiększyć świadomość mieszkańców oraz zmienić ich wybory konsumenckie na bardziej przyjazne środowisku.

Rosnąca ilość odpadów selektywnie zebranych w analizowanym przedziale czasowym może świadczyć o wzroście świadomości wśród mieszkańców w zakresie gospodarki odpadami.

Znaczenie mogą mieć także działania gmin związane z organizowaniem systemu selektywnej zbiórki odpadów.

Gminy, w których funkcjonują PSZOK-i, wykazały organizowanie punktów wymiany oraz sprzedaży używanych produktów. Dodatkowo były realizowane zbiórki, głównie tekstyliów, ukierunkowane na pomoc potrzebującym, które jednocześnie pomogły zmniejszyć masę wytworzonych odpadów. Prowadzone działania pozwoliły upowszechnić oraz spopularyzować korzystanie z produktów pochodzących z drugiego obiegu.

Istotne jest zapobieganie powstawaniu bioodpadów, ponieważ stanowią one największą masę w strumieniu selektywnie zebranych odpadów komunalnych. Istnieje szereg możliwości zapobiegających marnowaniu żywności, które poprzedzone są odpowiednim planowaniem. Możliwe jest wydłużenie świeżości produktów poprzez właściwe ich przechowywanie oraz przetwarzanie, np. peklowanie, pasteryzacja. Dodatkowo podczas obróbki żywności powstaje wiele odpadów, których wykorzystanie na cele spożywcze jest problematyczne. Celem zmniejszenia ilości odpadów biodegradowalnych (kierowanych do instalacji komunalnych o zasięgu regionalnym) doskonałym rozwiązaniem jest ich kompostowanie, które umożliwia wykorzystanie otrzymanego produktu jako nawozu. W roku 2022 podmioty wykazały, że liczba właścicieli nieruchomości jednorodzinnych, którzy zadeklarowali posiadanie kompostownika przydomowego na terenie województwa wielkopolskiego wyniosła 194 768 osób, stanowi to wzrost o ok. 16% względem poprzedniego roku. Kompostowanie pozwala zmniejszyć masę odpadów biodegradowalnych oraz wykorzystać je jako produkt.

Ustawa o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności spowodowała wzmoczenie działań mających na celu zapobieganie marnowaniu żywności. Ustawa sprecyzowała zasady postępowania z żywnością oraz obowiązki sprzedawców żywności celem przeciwdziałania marnowaniu żywności. Na terenie Województwa wdrożono istotny program przeciwdziałania marnowaniu żywności realizowany przez Departament Rolnictwa UMWW w Poznaniu. Samorząd Województwa Wielkopolskiego wychodząc naprzeciw problemom dotyczącym marnowania i strat żywności realizuje zadania wpisane w „Strategię rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku”. Następnym tego jest uchwalony przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego w 2021 roku Program ograniczania marnotrawstwa i strat żywności w Wielkopolsce na lata 2021-2025, sukcesywnie wdrażany.

Od drugiej połowy 2021 roku przeprowadzane są konkursy dotacyjne dla organizacji pozarządowych oraz jednostek samorządu terytorialnego, których celem jest ograniczenie marnowania żywności. Konkursy wspierają finansowo transport i magazynowanie żywności uratowanej przed zmarnowaniem, angażując organizacje pomocowe oraz banki żywności. Ponadto przyczyniają się do powstawania jadalni, zakupu małych mobilnych kuchni warsztatowych oraz mobilizują do inicjowania ośrodków ograniczania marnotrawstwa żywności i pomocy żywnościowej w pięciu subregionach Wielkopolski. Dotychczas z budżetu Samorządu Województwa Wielkopolskiego na walkę z ograniczeniem marnowania żywności przeznaczono 4 miliony złotych.

Na terenie Województwa działa organizacja pozarządowa – Bank Żywności, która zajmuje się pozyskiwaniem nadwyżek żywności oraz ich przekazywaniem osobom potrzebujących. Organizacja aktywnie przeciwdziała marnowaniu żywności, jednocześnie pomagając z problemem niedożywienia. Na terenie województwa wielkopolskiego zlokalizowano:

- Wielkopolski Bank Żywności w Poznaniu,
- Bank Żywności w Koninie,
- Piłski Bank Żywności,
- Związek Stowarzyszeń Bank Żywności Leszno.”

W projekcie WPGO wskazano również szereg planowanych wcześniej i realizowanych działań związanych z zapobieganiem powstawania takich istotnych rodzajów odpadów jak:

- opakowania i odpady opakowaniowe,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- zużyte baterie i akumulatory,
- pojazdy wycofane z eksploatacji,
- zużyte opony,
- odpady medyczne i weterynaryjne,
- odpady zawierające azbest,
- inne odpady niebezpieczne (odpady zawierające rtęć, odpady zawierające PCB, mogilniki),
- odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej,

- komunalne osady ściekowe,
- bioodpady inne niż komunalne.

Działania związane z zapobieganiem powstawaniu grup odpadów wskazanych powyżej są w pierwszym rzędzie związane z regulacjami na poziomie krajowym i w mniejszym stopniu są uzależnione od działań realizowanych przez samorządy.

4.3. Program ograniczania marnotrawstwa i strat żywności w Wielkopolsce na lata 2021-2025

Działania związane z zapobieganiem powstawania odpadów żywności – przeciwdziałaniem marnotrawieniu żywności są prowadzone przez Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi UMWW w Poznaniu w oparciu o opracowany w roku 2021 „Program ograniczania marnotrawstwa i strat żywności w Wielkopolsce na lata 2021-2025”. Działania te są w wielu aspektach wiodącymi na terenie kraju.

Celem strategicznym programu jest stopniowe wdrażanie działań dla osiągnięcia celów 2 i 12 zrównoważonego rozwoju z Agendy 2030 (cel 2 to zero głodu, cel 12 - zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji) oraz gospodarowanie w myśl zasady zero waste w rolnictwie, przetwórstwie rolno – spożywczym i dystrybucji żywności oraz wśród konsumentów, tak aby do roku 2025 ograniczyć o ¼ marnotrawstwo i straty żywności w Wielkopolsce.

Cele operacyjne programu, które zostały podporządkowane celom ze Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do roku 2030, są następujące:

- **Cel 1.** Wzrost świadomości społecznej konsumentów żywności w Wielkopolsce w zakresie jej marnowania.
- **Cel 2.** Zapewnienie wzorców efektywnej produkcji rolniczej oraz przetwórstwa rolno – spożywczego, zmniejszających straty żywności i zwiększających efektywność jej produkcji.
- **Cel 3.** Promowanie modelu gospodarki o obiegu zamkniętym wśród przedsiębiorstw branży przetwórstwa rolno-spożywczego.
- **Cel 4.** Stworzenie regionalnych zachęt do zagospodarowywania żywności niesprzedanej na cele pomocy żywnościowej dla osób potrzebujących.
- **Cel 5.** Wzmocnienie krótkich łańcuchów dostaw i systemu redystrybucji żywności, w tym sieci organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów zajmujących się pozyskiwaniem i redystrybucją żywności zagrożonej zmarnowaniem.
- **Cel 6.** Wspieranie badań nad lepszym i pełniejszym wykorzystywaniem surowców, półproduktów oraz produktów ubocznych przetwórstwa rolno-spożywczego do celów spożywczych wraz z inwestycjami w unowocześnienie technologii w rolnictwie, przetwórstwie rolno-spożywczym, gastronomii i handlu zmierzających do ograniczenia marnotrawstwa i strat żywności.

Efekty Programu

W październiku 2023 r. Federacja Polskich Banków Żywności opublikowała raport „Nie Marnuj Jedzenia 2023” w ramach Programu Racjonalizacji i Ograniczenia Marnotrawstwa Żywności (PROM). Wynika z niego, że w Polsce marnuje się 4,8 mln ton żywności w skali roku, przy czym za 60 proc. wyrzucanego jedzenia odpowiadają konsumenci. Około 10 proc. zmarnowanej żywności przypada na mieszkańców Wielkopolski, co w przeliczeniu daje około 500 tysięcy ton rocznie.

Aby przeciwdziałać problemom związanym z marnotrawieniem żywności, Samorząd Województwa Wielkopolskiego wcześniej opracował, a następnie wprowadził w życie „Program ograniczania marnotrawstwa i strat żywności w Wielkopolsce na lata 2021-2025”.

W ciągu trzech lat 2021-2023 Samorząd Województwa Wielkopolskiego przeznaczył z budżetu na walkę z marnowaniem żywności trzy miliony złotych. Tym samym jako pierwszy samorząd w Polsce uruchomił narzędzia, które ratują żywność przed zmarnowaniem i co najważniejsze skutecznie edukują.

W ramach prowadzonych działań zostały uruchomione konkursy dotacyjne, zarówno dla gmin, jak i organizacji pozarządowych. Od trzech lat Samorząd Województwa Wielkopolskiego wspiera transport i magazynowanie żywności zagrożonej zmarnowaniem, powstawanie jadłodzielni, zakup małych mobilnych kuchni warsztatowych oraz uruchamianie ośrodków ograniczania marnotrawstwa żywności i pomocy żywnościowej.

Jednym z pierwszych działań podjętych w ramach Programu jest dofinansowanie do kosztów transportu i magazynowania żywności pozyskiwanej ze sklepów i przekazywanej osobom potrzebującym. Pomysł ten cieszy się dużym zainteresowaniem szczególnie wśród banków żywności z Wielkopolski oraz organizacji pomocowych zajmujących się ratowaniem żywności zagrożonej zmarnowaniem.

„Wielkopolskie Jadłodzielnie” to konkurs kierowany do gmin oraz organizacji pozarządowych. Jadłodzielnia, to kontener z lodówką i regałem, do którego można przekazać nadmiarową żywność nadającą się do spożycia. Do końca 2023 r. na terenie Wielkopolski powstało 28 jadłodzielni umożliwiających dzielenie się żywnością.

Z dotacji na zakup Małej Mobilnej Kuchni Warsztatowej mogą z kolei skorzystać organizacje pozarządowe. Dzięki mobilnym urządzeniom kuchennym możliwe jest zorganizowanie pokazów lub warsztatów kulinarnych, w które zaangażowane są szczególnie koła gospodyń wiejskich. Dzięki wsparciu Samorządu Województwa Wielkopolskiego zakupionych zostało 28 małych mobilnych kuchni warsztatowych, które służą lokalnym społecznościom jako narzędzie wspierające walkę z marnowaniem żywności.

Mała mobilna kuchnia warsztatowa to kompaktowych rozmiarów wózek z podstawowym sprzętem kuchennym, dobieranym według potrzeb i przeznaczenia. Mobilny charakter sprawia, że pokazy kulinarne organizowane przy okazji wydarzeń plenerowych mogą trafić do większej liczby odbiorców.

W ramach Programu na terenie Wielkopolski stworzone zostały „Ośrodki Ograniczania Marnotrawstwa Żywności i Pomocy Żywnościowej” w subregionach: poznańskim, konińskim, kaliskim i pilskim. Ich rolą jest organizowanie działań edukacyjnych i informacyjnych zapobiegających marnowaniu żywności, poprzez organizację m.in. szkoleń, warsztatów, pokazów kulinarnych, pogadanek oraz zbiórek żywności. Do współpracy w ramach

funkcjonowania ośrodków zapraszani są wolontariusze oraz lokalne organizacje pozarządowe, jak PKPS, PCK czy Caritas. Kwota wsparcia, jaką rocznie przeznaczają się na funkcjonowanie ośrodków wynosi 300 tysięcy złotych.

Istotnym argumentem w walce z marnotrawstwem żywności jest edukacja. Od trzech lat podczas targów „Smaki Regionów” w Poznaniu dla uczniów z wielkopolskich szkół o profilu gastronomicznym organizowane są pokazy kulinarne z wykorzystaniem produktów zagrożonych marnotrawstwem.

W edukacji aktywnie uczestniczą banki żywności, które od kilkunastu lat współpracują z Samorządem Województwa Wielkopolskiego, realizując zadania strategii województwa na rzecz niemarnowania żywności. Są to: Wielkopolski Bank Żywności w Poznaniu, Bank Żywności w Koninie oraz Piłski Bank Żywności. Instytucje te nie tylko korzystają z dotacji, ale także wspierają swoim doświadczeniem w zakresie ratowania żywności. W ramach współpracy prowadzone są pokazy kulinarne, instruktaże i warsztaty z niemarnowania żywności skierowane dla dzieci, młodzieży i seniorów.

4.4. Analiza istniejących środków i prowadzonych działań służących zapobieganiu powstawaniu odpadów i ocena ich skuteczności w oparciu o informacje uzyskane z gmin oraz podmiotów z obszaru zagospodarowania odpadów.

Ankietyzacja dotycząca ZPO - zapobiegania powstawaniu odpadów w roku 2023 została przeprowadzona w maju 2024 r. i objęła gminy, starostwa oraz komunalne związki gmin z obszaru województwa wielkopolskiego. Ankietyzacja objęła 226 gmin województwa wielkopolskiego. Odpowiedzi na przesłane kwestionariusze uzyskano ze 178 gmin oraz czterech komunalnych związków gmin.

Główne spektrum działań prowadzonych na terenie województwa wielkopolskiego w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów to działania prowadzone przez administrację samorządową szczebla wojewódzkiego oraz gminy. Działania te są planowane oraz monitorowane przez odpowiednie departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu. W obszarze szeroko rozumianej gospodarki odpadami – są to Departament Zarządzania Środowiskiem i Klimatu oraz Departament Korzystania i Informacji o Środowisku.

Działania związane z zapobieganiem powstawaniu odpadów żywności – przeciwdziałaniem marnotrawieniu żywności są prowadzone przez Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi w oparciu o opracowany w roku 2021 „Program ograniczania marnotrawstwa i strat żywności w Wielkopolsce na lata 2021-2025”. Działania te są w wielu aspektach wiodącymi na terenie kraju.

Informacje zebrane w ramach ankietyzacji gmin województwa przeprowadzone w maju 2024 r. pokrywają się z informacjami uzyskanymi w ramach prac prowadzonych nad projektem WPGO 2028.

Główny zakres działań prowadzonych przez gminy dotyczy edukacji mieszkańców w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz wspierania aktywności placówek edukacyjnych oraz organizacji pozarządowych (stowarzyszeń, fundacji), w zakresie ZPO. Działania takie

prowadzone są na obszarze wszystkich gmin województwa albo bezpośrednio przez gminy, albo przez Związki Gmin. Edukacja dotyczy ogółu mieszkańców, a jej najbardziej szeroki program, obejmujący konkursy, festyny kierowany jest do dzieci i młodzieży.

5. PODSUMOWANIE - OCENA SKUTECZNOŚCI PROWADZONYCH DZIAŁAŃ SŁUŻĄCYCH ZAPOBIEGANIU POWSTAWANIU ODPADÓW

Zestawienie informacji o stanie realizacji działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów na terenie województwa wielkopolskiego wraz z oceną ich efektywności za 2023 r. zostało przedstawione w Załączniku nr 1.

Należy jednak podkreślić, że ocena efektywności prowadzonych działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów w roku 2023 w wymiarze ilościowym jest w znacznym zakresie ograniczona z uwagi na brak możliwości uzyskania danych statystycznych dotyczących gospodarki odpadami dla tego okresu zarówno z BDO, jak i z GUS.

Dane GUS za rok 2023 będą dostępne na koniec roku 2024. Sprawozdania z zakresu gospodarki odpadami za rok 2023 były składane do BDO do 15 marca 2024 r., ale ich weryfikacja i brak możliwości uzyskiwania raportów z BDO sprawiają, że niekompletne dane z BDO można uzyskiwać zwykle w IV kwartale roku sprawozdawczego. Stąd brak obecnie danych statystycznych dotyczących gospodarki odpadami za rok 2023.

Sprawozdawczość wynikająca z ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności określa kluczowe terminy składania sprawozdań:

- **Organizacja pozarządowa** składa **Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska** pisemne roczne sprawozdanie o sposobie zagospodarowania otrzymanej żywności zawierające w szczególności dane o masie żywności otrzymanej od sprzedawców żywności oraz masie żywności, którą przekazała na rzecz potrzebujących, wraz z wykazem sprzedawców żywności, od których otrzymała żywność, w terminie **do dnia 31 marca** roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie.
- **Sprzedawca żywności** składa wojewódzkiemu funduszowi ochrony środowiska i gospodarki wodnej na terenie województwa, w którym prowadzi on działalność w zakresie sprzedaży żywności, pisemne roczne sprawozdanie o marnowanej żywności zawierające dane o całkowitej masie marnowanej żywności w danym roku oraz wysokości należnej opłaty wraz ze wskazaniem wysokości opłaty, która zostanie wpłacona do funduszu, w terminie **do dnia 31 marca** roku kalendarzowego następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie.
- Wojewódzki fundusz ochrony środowiska i gospodarki wodnej składa **Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska**, pisemne roczne zbiorcze sprawozdanie o marnowanej żywności zawierające dane o całkowitej masie marnowanej żywności przez sprzedawców żywności w danym roku oraz całkowitej wysokości należnej opłaty i wysokości opłaty wpłaconej do wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej wraz z wykazem sprzedawców żywności, którzy złożyli

sprawozdanie, o którym mowa w ust. 1, w terminie **do dnia 30 czerwca roku** kalendarzowego następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie.

W powyższej sytuacji zbiorcze dane za rok 2023 w zakresie przeciwdziałania marnowaniu żywności są realnie możliwe do uzyskania z GIOŚ i WFOŚiGW w Poznaniu **najwcześniej po 30 czerwca 2024 r.** Należy przy tym zauważyć, że w przepisach dotyczących sprawozdawczości określono wyłącznie obowiązek kierowania do GIOŚ sprawozdań organizacji samorządowych oraz zbiorczej z WFOŚiGW bez wskazania obowiązku/potrzeby przygotowania sprawozdań zbiorczych dla obszaru województw lub całego kraju.

Załącznik nr 1:

Stan realizacji działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów na terenie województwa wielkopolskiego wraz z oceną ich efektywności za 2023 r.

Zestawienie informacji o stanie realizacji działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów na terenie województwa wielkopolskiego wraz z oceną ich efektywności za 2023 r.

Lp.	Nazwa działania	Rozdział, nr strony, nr tabeli w WPGO/PI jeśli działanie jest w nim ujęte ¹	Instytucja /organ/ podmiot realizujący	Zakładany termin realizacji	Stan realizacji	Ocena efektywności ²
1.	Edukacja w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów	WPGO 2025 Rozdz. 8 Tab. 37, poz. 13	marszałek województwa, wójt, burmistrz, prezydent	zadanie ciągłe	Zaangażowanie wszystkich gmin województwa Koordynacja poprzez zarząd województwa Realizacja na bieżąco z planowaniem w skali kolejnych lat	Wysoka efektywność Działania prowadzone obecnie standardowo w większości gmin (przez urzędy gmin, przedszkola, szkoły, organizacje pozarządowe) wraz z promowaniem rozwiązań związanych z efektywnym prowadzeniem selektywnego zbierania odpadów

Informacja o stanie realizacji zadań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów
w województwie wielkopolskim w roku 2023

Lp.	Nazwa działania	Rozdział, nr strony, nr tabeli w WPGO/PI jeśli działanie jest w nim ujęte ¹	Instytucja /organ/ podmiot realizujący	Zakładany termin realizacji	Stan realizacji	Ocena efektywności ²
2.	Edukacja i działania informacyjne w zakresie wykorzystywania żywności o krótkim czasie pozostającym do upływu terminu ich przydatności do spożycia lub niezdatnej dla ludzi do innych celów (działania prowadzące do zapobiegania marnotrawieniu żywności), Realizacja rekomendacji projektu, w jaki jest zaangażowane Województwo wielkopolskie, tj. „EcoWaste4Food - wspieranie ekologicznych rozwiązań	WPGO 2025 Rozdz. 8 Tab. 37, poz. 14	prezydenci, burmistrzowie, wójtowie, przedsiębiorcy	zadanie ciągłe	Zaangażowanie wszystkich gmin województwa Koordynacja poprzez zarząd województwa Realizacja na bieżąco z planowaniem w skali kolejnych lat w oparciu o „Program ograniczania marnotrawstwa i strat żywności w Wielkopolsce na lata 2021-2025”	Wysoka efektywność Działania prowadzone obecnie standardowo w większości gmin (przez urzędy gmin, przedszkola, szkoły, organizacje pozarządowe) ze wsparciem merytorycznym i finansowym. Edukacja, informacja, systemy promocji prowadzone przez przedsiębiorców sprzedających żywność – działania ukierunkowane na ograniczenie marnowania żywności. Działalność edukacyjna oraz działania praktyczne prowadzone przez organizacje pozarządowe ukierunkowane na przekazywanie żywności osobom potrzebującym

Informacja o stanie realizacji zadań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów
w województwie wielkopolskim w roku 2023

Lp.	Nazwa działania	Rozdział, nr strony, nr tabeli w WPGO/PI jeśli działanie jest w nim ujęte ¹	Instytucja /organ/ podmiot realizujący	Zakładany termin realizacji	Stan realizacji	Ocena efektywności ²
	innowacyjnych w celu zmniejszenia marnotrawienia żywności i promowania gospodarki efektywniejszej zasobowo”,					
3.	Prowadzenie kampanii informacyjnych w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów	WPGO 2025 Rozdz. 8 Tab. 37, poz. 15	prezydenci, burmistrzowie, wójtowie, przedsiębiorcy	zadanie ciągłe	Zaangażowanie wszystkich gmin województwa Koordynacja poprzez zarząd województwa Realizacja na bieżąco z planowaniem w skali kolejnych lat	Wysoka efektywność Działania prowadzone obecnie standardowo w większości gmin (przez urzędy gmin, przedszkola, szkoły, organizacje pozarządowe) ze wsparciem merytorycznym i finansowym.
4.	Promowanie budowy sieci napraw i ponownego użycia	WPGO 2025 Rozdz. 8 Tab. 37, poz. 16	prezydenci, burmistrzowie, wójtowie, przedsiębiorcy	zadanie ciągłe	Zaangażowanie wszystkich gmin województwa Koordynacja poprzez zarząd województwa Realizacja poprzez planowanie w WPGO i PI	Efektywność rosnąca Notowany wzrost zainteresowania tworzeniem punktów napraw i ponownego użycia. W Wielkopolsce funkcjonuje 157 PSZOK. W 9 PSZOK są przyjmowane odpady do naprawy w ramach

Informacja o stanie realizacji zadań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów
w województwie wielkopolskim w roku 2023

Lp.	Nazwa działania	Rozdział, nr strony, nr tabeli w WPGO/PI jeśli działanie jest w nim ujęte ¹	Instytucja /organ/ podmiot realizujący	Zakładany termin realizacji	Stan realizacji	Ocena efektywności ²
						przygotowania do ponownego użycia. W 28 PSZOK są przyjmowane rzeczy używane niebędące odpadem celem ponownego użycia.
5.	Uwzględnienie w przetargach publicznych, poprzez zapisy w specyfikacji istotnych warunków zamówienia, zakupów zawierających materiały lub substancje pochodzące z recyklingu odpadów; włączenie do procedur zamówień publicznych kryteriów, związanych z ochroną środowiska i zapobieganiem powstaniu odpadów	WPGO 2025 Rozdz. 8 Tab. 37, poz. 17	urzędy administracji publicznej, przedsiębiorcy	zadanie ciągłe	Realizacja na bieżąco z planowaniem w skali kolejnych lat	Rosnąca efektywność Uwzględnianie w przetargach publicznych elementów związanych z recyklingiem oraz kryteriów związanych z zapobieganiem powstawaniu odpadów.

Informacja o stanie realizacji zadań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów
w województwie wielkopolskim w roku 2023

Lp.	Nazwa działania	Rozdział, nr strony, nr tabeli w WPGO/PI jeśli działanie jest w nim ujęte ¹	Instytucja /organ/ podmiot realizujący	Zakładany termin realizacji	Stan realizacji	Ocena efektywności ²
6.	Wdrażanie Systemu Ekozarządzania i Audytu (EMAS)	WPGO 2025 Rozdz. 8 Tab. 37, poz. 18	przedsiębiorcy	zadanie ciągłe	Stopniowe wdrażanie	W skali kraju jedynie 74 podmioty są zarejestrowanych w systemie ekozarządzania i audytu (EMAS), w Wielkopolsce 5 podmiotów

¹⁾ Jeśli działanie nie jest ujęte w WPGO/PI należy wstawić „-”,

²⁾ Efektywność działań realizowanych na terenie województwa można ocenić na podstawie wskaźników np. przyjętych do ich monitorowania lub w przypadku działań, dla których nie określono wskaźnika w sposób opisowy